

Десетка

У пешадијском батаљону у бази „Југ“ и нишком падобранском батаљону, средином априла, реализовано је практично испитивање делова униформе М-10, међу којима и комбинезона, који је намењен специјалним јединицама. Мишљења припадника тих јединица су, по свему судећи, веома повољна. На основу њихових оцена биће урађене и последње измене, после којих ће нова униформа ући у серијску производњу.

за „десетку“

Развоју и усавршавању униформе у свим земљама поклања се велика пажња. У најбогатијим армијама постоје посебне установе које се баве изучавањем војне одеће и њеним усклађивањем са савременим потребама професије. Уводе се нови материјали, упорно се ради на истраживањима и побољшању маскирне заштите, повећава се функцио-

налност одевних борбених комплекта, а све ради боље покретљивости и борбене способности војника.

Многи се слажу да униформа М-93, која се налази у употреби у Војсци, не задовољава потребе војника 21. века, како се то модерним речником каже, пре свега због неодговарајуће маскирне шаре и застарелих, нефункционалних материјала од којих је израђена. Зато се, крајем прошле деценије озбиљно пришло

остваривању замисли да и наш војник добије одговарајућу, савременим потребама и времену прилагођену униформу.

Испитивање

Истичући да функционалност одеће и обуће не зависи само од физичко-хемијских и механичких својстава материјала, већ и од специфичног кроја, пуковник Станко Милић, начелник Одељења за опште логистичке потребе у Управи за општу логистику Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране рекао је да добро одабран крој униформе повољно утиче на повећа-

Дигитална шара

Припадници Војске добили су униформу потпуно новог кроја и с дигиталном шаром коју користе најразвијеније светске армије. Српску дигиталну шару израдили су стручњаци Војнотехничког института, на основу фото снимака Србије у сва четири годишња доба, и на основу мерења у видном, ултравиолетном и инфрацрвеном делу електромагнетног спектра. Маскирни дезен нове униформе је заштићен, неће га бити у слободној продаји, а предвиђено је да се, чак и шкарт, комисијски уништава.

ње покретљивости и заштите војника, смањење умора, лакше, брже и ефикасније коришћење предмета из борбеног комплета.

Настојећи да обезбеди униформу која ће, за дужи период, у свему да задовољи потребе савременог војника, у Војсци Србије чине оно што је данас могуће да погодним комбиновањем остваре максималну ефикасност у свим годишњим добима, временским приликама и земљишним условима, чак и при највећим напорима војника. Таквим приступом, каже пуковник Милић, штеде се знатна средства и осигурава потребан квалитет униформе и у времену које долази.

– Највећа побољшања у односу на униформу М-93 остварена су у погледу квалитета и постојаности боје и дизајна, те могућности слојевитог облачења, што је знатно допринело повећању удобности корисника. Систем слојевитог облачења, примењен код униформе М-10, омогућио је да сваки корисник доње одевне предмете користи у складу с потребама, не нарушавајући једнообразност, односно исти визуелни изглед свих, јер је горња одећа идентична. Увођењем мајице с рол-крагном и пододела, повећани су функционалност униформе и њена удобност.

Беретку смо заменили капом и тако повећали заштиту од атмосферских утицаја, а предвиђено је и да се кошуља носи искључиво лети, док ће у осталим годишњим добима, испод блузе, бити мајица или ролка, с џемпером преко ње. Није предвиђено ношење кошуље испод блузе. Нови војнички џемпер урађен је отмено, тако да може да послужи и као горњи одевни предмет. Примењено вишебојно маскирање, квалитетна тканина и модеран крој нове униформе обећавају, а поређења с најсавременијим техничко-технолошким решењима у свету, дају нам за право да 16 функционалних делова униформе М-10 видимо као веома перспективне – наводи пуковник Милић.

После испитивања спроведених у Техничком опитном центру, дораде

прототипских партија и израде „нуле“ серије, нова униформа дата је јединицама на трупно испитивање. У пешадијском батаљону у бази „Југ“ и нишком падобранском батаљону средином априла испитивани су делови униформе М-10, међу којима и комбинезона, намењеног специјалним јединицама. Мишљења припадника тих јединица, по свему судећи, веома су повољна. На основу њихових оцена биће урађене и последње измене, после којих ће нова униформа ући у серијску производњу.

Оцене

Старешине и војници 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде Копнене војске и 41. пешадијског батаљона Четврте бригаде први су, после седамнаест година, обукли нове маскирне униформе Војске Србије. Док припадници осталих јединица нестрпљиво очекују да им стигне део од 8.500 комплета нових, удобнијих, модернијих и естетски прилагођених униформи, може се чути да реализација тог пројекта, у години оптерећеној озбиљном економском кризом, представља успех за Министарство одбране и Војску.

Увођење униформе с дигиталном шаром, којом ће припадници

Војске заменити ону из 1993, према неким проценама, окончаће се до краја 2012, док ће се резервни састав њоме снабдети до 2016. године. Опредељење Министарства одбране да будућа униформа буде домаћи производ створило је нове послове, вредне три милиона евра, Холдинг компанији „Јумко“ и дало подстрек развоју и враћанске фабрике и југа Србије.

Квалитет и изглед униформе важан је за оружане снаге сваке земље, не само због осећања поноса и достојанства припадника војске док је носи, него и због њене борбене употребљивости у различитим теренским и временским условима. Ту леже неки од разлога што су се ранијих година умножавале примедбе на вред-

Повећана функционалност

Први утисци припадника базе „Југ“ јесу несумњиво охрабрујући и сведоче да је униформа М-10 испунила основне захтеве – максималне функционалности и удобности. Предвиђена је за урбане и екстремне услове и има 16 различитих одевних делова – од војничког рубља до трослојне ветровке. Стручњаци истичу да су нека решења налик решењима примењеним у изради униформи најразвијенијих армија.

Приликом конципирања нове маскирне униформе водило се рачуна о потребама Војске Србије, могућностима државе и мисијама и задацима Војске, што значи и учешћу у мултинационалним операцијама. Оцена стручњака јесте да униформа М-10 ствара повољније услове за извршавање наменских задатака, прати савремене трендове и следи традиције српске војске.

Капа нове униформе, на пример, носи дискретна обележја шајкаче и представља модернизован верзију капе коју су Карађорђеви ратници носили у време ратова против Турака. На њој су ткане ознаке Војске Србије и видовске припадности, док се на левом и десном рукаву униформе налазе ознака припадности Војске Србије и амблем јединице, а на грудима значка команде, Генералштаба или Министарства одбране. Нема тајни ни око цене нове униформе – износи 32.000 динара.

За дужи период

Војничка маскирна униформа је основна теренска одећа припадника Војске Србије. Комбинезон (зимска и летња варијанта) и шешир намењени су за одевање припадника специјалних јединица. Панталоне се носе током целе године, блуза у прелазном периоду (пролеће, јесен) и зими, капа током целе године (зими с поткапом), ветровка је предвиђена за зиму (с једним од два одвојива улошка). Уз униформу, у комплекту су и чизме, такође домаће израде.

Нова униформа М-10 има 16 делова, који, уз поштовање принципа једнообразности, ипак омогућавају вишеслојно облачење и већи степен индивидуалности корисника. Прилагођена захтевима времена и професије за коју је рађена, испуњава и најстроже норме у изради савремених униформи, па се очекује да траје дужи период.

ност војничке униформе М-93 и што се често говорило о потреби њене замене.

Пут од униформе М-93 до садашњег модела основне теренске униформе Војске Србије М-10 није био ни кратак, ни лак, ни једноставан. Значајни помаци у извршењу тог амбициозног задатка учињени су током реализације пројекта „Опремање војника пешадије за 21. век“, када је, корак по корак, развијана униформа М-03, која је имала боље особине од претходне, пре свега у тактичко-техничком смислу. Имала је бољу тканину, крој, била је вишеслојна, побољшане маскирне нијансе и ближа светским стандардима.

Истичући да је развој нове униформе М-10 започео управо корекцијом модела М-03, потпуковник Милан Кулић, начелник Одсека за интендантска материјална средства у Војнотехничком институту, каже да су установљени недостаци отклоњени, између осталог и уважавањем реалних захтева корисника у јединицама Војске Србије.

– Пробни модели нове униформе завршени су до краја 2009, а затим смо летос у Техничком опитном центру обавили и верификационо испитивање прототипова униформе М-10. Управа за општу логистику предложила је, потом, Савету интендантске службе да се комплет војничке маскирне униформе усвоји у средства

наоружања и војне опреме Војске. У складу с донетим решењима, Управа за снабдевање уговорила је производњу „нулте“ серије униформе с Холдинг компанијом „Памучни комбинат Јумко“ АД Врање, крајем августа 2010. године.

Поменута компанија уговором је обавезана да у року од шест месеци произведе 8.500 комплекта нове униформе. У овом тренутку, већи део је већ испоручен јединицама Војске. У

Развој

Практично испитивање „нулте“ серије комплекта војничке маскирне униформе и готових производа – универзалне војничке чизме и модулари ранац, набављених на тржишту, реализује се у 41. пешадијском батаљону Четврте бригаде и 63. падохранском батаљону Специјалне бригаде. Оно ће се завршити до 1. јуна, када ће бити утвр-

ма и јединицама, (о)цениће експлоатационе карактеристике и евидентирати евентуалне оправке, промене и оштећења настала током употребе. Посебну улогу у трупном испитивању униформе имаће њени корисници, чија ће мишљења о решењима примењеним у заштити од хладноће, испуњавању естетских захтева, начину копчања, омогућавању несметане покретљивости и утицају униформе на повећано знојење, свакако бити драгоцена.

току је завршно испитивање „нулте“ серије у надлежности Опитног центра и трупно испитивање у јединицама Војске Србије, које реализује Управа за општу логику. Искусни стручњаци и инжењери текстилне струке из Војнотехничког института задужени су да прикупе релевантне податке и предоче их начелнику Управе за општу логику и Савету интендантске службе ради доношења решења о пројекту „нулте“ серије, чиме би се створили услови за серијску производњу – објашњава потпуковник Кулић.

Њене компаративне предности и недостаци у односу на ранија решења и потребе у реалним условима.

Један од циљева испитивања јесте и провера задовољавања општих и посебних тактичко-техничких захтева за одећу, обућу и опрему, попут удобности, функционалности, сигурности приликом употребе, заштитних и микроклиматских особина, компатибилности, општих квалитета, потребе за оправкама, века трајања и естетског изгледа.

Радни тим, који предводи потпуковник Милан Кулић, пратиће коришћење интендантске опреме по врста-

Иако развој нове униформе несумњиво захтева време, већ сада се може рећи да „Јумко“ завршава производњу 8.500 комплекта војничке маскирне униформе М-10, коју ће до краја 2012. добити све јединице Војске Србије. Биће то, свакако, нови, значајан корак у опремању припадника Војске савременом, квалитетном униформом, ефикасном и прилагоденом и времену у коме живимо и оном које долази. ■

Душан ГЛИШИЋ

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Снимео Јово МАМУЛА